

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petiț 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Preoțimea în parlament

S'au deschis de mult corpurile legiuitoare. În parlamentul țării avem și o seamă de senatori și deputați aleși din preoțime.

Ce activitate am dori noi, preoțimea, dela reprezentanții noștri în parlament, pentru prosperarea poporului în fruntea căruia sântem puși și pentru care avem în deosebi datoria de a lucra spre binele și fericirea lui? La această întrebare firească voi încerca, fără nici o pretenție, a da câteva răspunsuri și păreri obiective.

I. **Școalele.** Poporul nostru suferă de două plăgi invederate; aceste plăgi sânt: puținătatea de școale și mulțimea de cărciume, — deși lucrul ar trebui să fie fără doar și poate tocmai întors: mai multe școale, și cât mai rare cărciume în întinsul țării.

Avem comune multe unde nici în zilele luminoase de astăzi nu există școală românească, și nici nu s'au luat măsuri din nici o parte, să se înființeze. Există apoi școale, care suferă din multe pricini: unele n'au clădire cum ar trebui, altele n'au rechizite școlare, și n'au nici învățători destoinici.

Ce este și mai de plâns: în școalele de stat, curat românești, străbat învățători evrei, oameni străini de lege și declarați dușmani ai credinții noastre strămoșești. Ce educație morală și națională vor putea da astfel de elemente «intelectuale», putem socoti înainte fără bătaie de cap.

În Talmudul poporului israelit găsim scris: «Sâlpul principal al bisericii este școala; așa fiind, trebuie să câștigăm înrâurire asupra educației în școalele creștine, lucrând pentru grabnica separare de biserică. Sub firma progresului și egalei îndreptățiri a tuturor religiunilor, școalele creștine se vor transforma în școale fără confesiune și israeliții vor deveni învățători în mai toate școalele, educația creștină se va restrânge asupra familiei, — și cum mulțimea poporului n'are timp pentru aceasta, simțul religios al păturii sociale superioare sdruncinându-se, educația creștină va dispărea cu totul». (Dr. Alexe Bănățeanu, Învățăturile Rabinilor).

Dacă în planul secret al jidovilor, de a domina lumea, este înscrisă nimicirea educației creștine, apoi eată haosul unde va ajunge școala noastră românească.

Pentruca învățământul școlar să aducă roade folositoare, trebuie întâi să existe în fiecare comună școală. Băieții agricultorilor noștri nu vor cerceta școala nici de aici încolo în zile de toamnă și primăvară, cât timp vor păstori vitele la câmp.

De aici urmează ca fiecare comună să îngrijească de păstori proprii la turmele de vite, ear copiii să fie trimiși la școală și învățământul să nu stagneze. Să se înzeestreze apoi toate școalele cu rechizitele cele mai necesare. Cerem mai cu seamă, ca învățământului religios să i se dea atențiunea reclamată de împrejurări.

Pentruca învățământul să nu dea greș, corpul didactic să fie, de jos până sus, cu mai mare grijă selecționat, și să nu străbată găteje străine în această instituție de viață a neamului. În școalele noastre confesionale asemenea străbateri ar fi cu mult mai anevoioasă, dacă nu chiar imposibilă.

În fiecare plasă avem trebuință de o școală medie sau de specialitate, ca să nu rămână băieții românilor fără școală. Massa poporului este la sate. La orașe sânt străinii. În felul acesta ducem școala în mijlocul poporului. Dacă b. o. orașul Deva cu o populație de 8000 locuitori (între cari 5000 j-dani și unguri), are licee, școale normale și civile, pentruce nu ar avea fiecare plasă câte o școală medie, care are 30—50 comune, cu câte 30—40 mii locuitori români curați?...

II. **Cărciumele.** Sîmțământul religios este slăbit la noi în toate clasele societății. Indiferentismul religios indeosebi a luat avânt la pătura de jos. Și cum nu? În Dumineci și sărbători cărciumele răsună de gălăgiile creștinilor. Desechilibrul moral e în toiul său.

Am amintit odată în acest ziar, că Talmudul zice prin gura rabinului Șebet Levi Aron din Worms: «Dușmanul natural al lui Israel este biserică creștină, de aceea trebuie să o săpăm; desbinările în sânul ei ne ușurează aceasta. Așa dară trebuie să propagăm în ea libera cugetare, neîncrederea, necredința, cearta. În acest scop trebuie susținută o luptă neîntreruptă, prin presă, susnectând și batjocorind preoțimea creștină».

Ce vedem astăzi? Preoțimea este târâtă în judecăți de cătră înșiși credincioșii proprii, inconștienți prin avocatul evreu care face intrigi contra preoțimii.

Casele culturale sătești sânt turburate de tîmbălul dela cărciumile jidovești, bisericile sânt adese goale, și credincioșii resfirați pe la băutura și pe la târguri și piețe. Judecătorii nu mai răsbesc cu judecarea proceselor, iscate din fleacuri. Sectarii își fac mendrele în dragă voce, înșelând prin cerșitorie poporul credul.

Și de ce toate acestea? Pentruca privind țara noastră, întreagă «dela Nistru pân' la Tisa, din Hotin și pân' la Mare» nu este oraș și nu este sat sau cătun în

care să nu fie cărciumă jidovească pe toate intrările dela periferia lor. Așa este la sate: una în capătul de sus, alta în cel din jos, și alta la mijloc de sat. Și ca profanarea să fie și mai mare, unele sânt ridicate tocmai în fața sf. biserici și a școlii, sau alături de ele.

În toate orașele țării, sânt cartiere întregi, cu cărciume de tot soiul și lupanare și alte localuri de noapte, manopere special jidovești, unde se corupe și tinerețul, ear la cinematografe cu filme imorale aleargă lumea spre cursa morții morale, ca oia spre junghiere.

Mi-aduc aminte cum în toamna anului 1918, poporul a înlăturat pe evrei din cuiburile calde dela sate. Ei și-au găsit atunci refugiu la orașe, unde firește nu le mergea prea rău, — din contră, li se da ocazie să poată fabrica și vinde beuturi cu ridicata, cu vagonul, și nu cu «deți», ca mai înainte la sate. Pe rând însă, încet încet s'au strecurat earăș îndărăt la sate, după ce au «învârtit» negoțul lăsând în locul lor la orașe pe fiii sau alte rudeni de ale lor.

Iată acest popor parasitar, gâlcevitor și distrugător, că-și face ch ful în dragă voie pe spatele poporului răbduriu, otrăvindul sufletește și trupește.

Pentru curmarea relelor și pentru prosperarea bisericii, preoțimea noastră parlamentară va putea pregăti un proiect de lege, unde să se stabilească:

1. Urcarea taxei financiare la 20 lei pe «deți» de beutură.

2. În Dumineci și sărbători cărciumele închise;

3. În Dumineci și sărbători toate târgurile să fie oprite;

4. Fabricarea de băuturi spirituoase să fie redusă;

5. Proprietarii de căzane de fert rachiu să fie obligați a-și transforma aparatele în unelte de făcut must, cuptoare de uscat poame și de marmeladă;

6. Să se introducă «Les Divinae». Astăzi oamenii răi și bețivi au infiltrat răutatea și imoralitatea aproape în toți tinerii dela sate;

7. Să fie pedepsite certele publice, bețiile, și orice scandal public, ș. a.

III. **Altele.** Industria și comerțul se află în mare parte în mâinile străinilor și multă vreme vor mai rămânea acolo.

Poporul trăește la sate. Și numai acele sate se bucură de comunicație bună, care au norocul să fie în nemijlocită apropiere de «drumul țării». Nu avem drumuri și nu avem linii ferate de ajuns, lipsa acestora trage după sine stagnarea industriei și comerțului român.

Să presupunem, că ar porni dela Orăștie o linie ferată, pe Valea Geoagiului în sus, străbătând cele 80 comune ce se găsesc pe linia Orăștie—Geoagiu—Almașul-mare—Abrud—Cluj. În acest ținut, unde moșii lui Iancu nu au căpătat pământ, fiindcă nu era de unde, prin o linie ferată ce ocupație ar căpăta bieții de oameni, și ce dezvoltare ar lua întreg ținutul. S'ar face strungării și ferestrate moderne pentru lucrarea pădurilor uriașe. La minele de aur din Almașul-mare b. o. s'ar deschide școală de mine. Nu ar mai umbra moșii «cerșind din poartă în poartă» căci ar avea posibilitatea să-și trimită marfă cu trenul în alte părți, dacă ar avea comunicație — cum nu au; — s'ar înființa fabrici, și locuitorii ar fi pururea ocupați și nu ar sta cu gândul, s'o iee rază către America.

Reforma agrară nu putea îndestula, pe toți îndreptățiii, cu pământ cultivabil. În astfel de locuri mai ales ne trebuie pe lângă bună școală, și drumuri, linii ferate, fabrici, electricitate ș. a.

Avem în țară bogății imense. Avem râuri, a căror forță motrică, se scurge în zadar. Avem păduri, pământ producător de bucate, subsol bogat de metale. Și cu toate acestea, sărăcia e mare, oamenii flămâzesc, comunele n'au drumuri, lucrătorii n'au fabrici, și importul țării crește din zi în zi...

Cu bună chibzuială, cu potrivită trudă toate s'ar putea îndrepta.

Eată destul teren de meditare și de activitate pentru preoți, deputați și senatori, spre propășirea poporului din Dacia Felix de astăzi. Pr. Vasile Pășcău

Religiunea în școlile secundare

Proiectul de lege pentru organizarea învățământului public va fi adus în curând în dezbaterile parlamentului.

Marea comisiune, instituită de ministerul instrucțiunii publice, a propus, privitor la *învățământul religiei*, să fie predat în tot cursul secundar, și cu cel puțin două ore de curs pe săptămână în fiecare clasă.

Propunerea aceasta a fost susținută de mai mulți membri ai comisiunii, între cari preotul I. Constantinescu și-a întemeiat considerațiile, de fond și formă, în următoarele puncte:

1. Școala secundară singură are menirea de a forma pe cetățeanul cu minte, pe omul întreg;

2. Cultura generală, fără cultura religioasă, este lipsită de aluatul care dospește și dă gust acelei culturi;

3. Studiul religiunii, deci trebuie predat, în acest învățământ cu devotament și căldură evanghelică, căci numai așa are profundă influență asupra tinerilor școlari. Le înobilează sufletul și-l face capabil de fapte bune în viața lor de mai târziu;

4. Deocamdată, și acest «deocamdată» nu se poate limita, numai școala secundară poate împărtăși, cu folos, învățământul religios; dar predat, de profesori anume pregătiti, cu cel puțin două ore pe săptămână și bucurându-se, acest învățământ, de aceeași importanță cu celelalte materii, de studiu, principale;

5. Familia, în timpul de față, cu gradul de cultură ce posedă și mediul ei de viață, contribuie foarte puțin la educațiunea și instrucțiunea copiilor; deci, totul rămâne în sarcina școlii; și, în sfârșit,

6. Numai așa procedând se va putea atinge idealul neamului de a avea cetățeni corecți și creștini buni.

Rămâne ca cei chemați să dea atențiunea trebuitoare celor expuse și să aducă soluțiunea potrivită.

Impresii asupra stărilor din Ungaria

Pentru a învedere și mai bine faptul, că sectarii, împreună cu evreii din străinătate, urmăresc pe față destrămarea statului român, lăsăm să urmeze mai jos câteva prețioase mărturisiri, ce ni se trimit la redacție.

Aceste mărturisiri, tipărite în limba engleză, sânt expediate la adresa noastră (și probabil în tot Ardealul) în plic care poartă stampila poștei «New York 15 Nov. 1923» și a poștei «Budapest 3 Dec. 1923», către «Telegraful Român» (sic) «Nagy Szeben, Hungary». Atragem atențiunea celor în drept asupra acestui fel de adresare, ca și asupra cuprinsului tipăriturii americane.

Eată, în extras și în traducere românească, «impresiile» călătorului:

Otto H. Kahn dela firma Kühn Loeb din New York întorcându-se din călătoria de studii prin Europa, a ținut o dare de seamă la universitatea metodistă din New York în 15 Noiembrie 1923, sunând între altele următoarele:

Dintre toate relele și greseliile pecetluite prin pacea dela Trianon în 1919 nici unul nu e o sfidare mai ipocrită a dreptății și o injurie a biruinții ca sfârșirea Ungariei, căreia i-a rămas abia o treime din ce a avut o mie de ani, împrăștiind fiii săi de milioane la diferite stăpâniri străine, călcând tradițiile cele mai sacre și făcând de băjocură făimoasa doctrină a liberei autodeterminări.

Ungaria astfel sfârcată, jăfuită și sleită de puteri, a fost aruncată ca o sdrceanță la pământ și pe de asupra strivită de uriașa sarcină a reparațiilor.

cu toată a vremilor vitregie, întreținând nestinsă făclia credinții în Dumnezeu, au fost preoții.

Cu modeste pretențiuni de cultură, născut din popor și pentru popor, la început preotul se mulțumea a da directivele unei vieți religioase și a învăța pe credincioși cele câteva rugăciuni pe care le știa: Tatăl nostru, Împărate ceresc, credeul etc. — ceea ce îl nălța însă, era o religiositate simțită, era imaginea blândului Isus, purtată în adâncimi de suflet curat.

În epoca acea patriarhală, el era îndrumătorul spre bine, vestitorul adevărului, câștigătorul de suflete pentru mântuire, — dar adeseori era și martir.

În scurgerea timpului și în desfășurarea variatelor evenimente, preotul trăind în mijlocul poporului și ducând aceeași viață plină de greutate, nu se măginește la misiunea sa apostolică. Pe deoparte, pentru a și susține existența, de altă parte a face față lipsurilor credincioșilor — pe lângă stupărit, creșterea vitelor și tradiționalul plugărit, preotul se ocupa și cu pictarea de icoane și biserici. Așa întâlnim pe Nicolae Diaconul, maestru neîntrecut, și alții, cari și-au pus tot focul în dragostea cu care lucrau la împodobirea lăcașului dumnezeesc.

Și azi, în biserici mici și învechite, se descoperă vechea și adevărată artă românească. Durere, că generația noastră nu-i dă atenția cuvenită, ci peste o valoroasă pictură se trece

În 1914 primul ministru unguresc, contele Tisza s'a opus (?) războiului, dar fiind Ungaria împreună cu Austria a trebuit să plece și ea la război, purtându-l în minuni de vitejie. Bravura ei a fost răsplătită cu desastru.

Șchițează apoi istoria tristă de la revoluție încoace sub Karolyi, sub regimul bolșevic al lui Bela Kuhn. Desastrul (!) sub ocupația românească, tratatul de pace, sub amiralul Horthy, care a căutat să vindece ranele atâtor nenorociri. Bethlen, e arătat ca bărbat de stat ideal, ear poporul unguresc superior, curajos, cavaler și cult. Țara ungurească, deși sfârcată și capabilă să susțină populația sa într-o prosperitate rezonabilă. Ungaria poate deveni o țară însemnată în economia Europei prin situația sa geografică binecuvântată. Face apel către finanțarii americani să o ajute în refacerea economică, și către publicul american să nu lipsească de simpatii sale neamul unguresc. Acest neam — asigură oratorul — înțelege să se dedice unei vieți pașnice (?) de prosperare și e dușman tulburărilor și calamităților războiului (?)

Pentru construirea spitalului Moșilor „Principesa Elena“

Comitetul de inițiativă, pentru strângerea fondurilor necesare construirii în orașul Abrud, a spitalului Moșilor «Principesa Elena», de sub înaltul patronaj al A. S. R. Principesa Moștenitoare, aduce cele mai călduroase mulțumiri d-lor prefecti și primari, ziarelor și tuturor persoanelor, care au contribuit și dat curs, pentru facerea chetei generale din zilele de 27 și 28 Octombrie 1923, precum și persoanelor, care din proprie inițiativă, au colectat pentru acest spital

În acelaș timp și potrivit Augustei dorințe a bune și grațioasei noastre Principese Moștenitoare Elena, «ca această frumoasă operă de binefacere și solidaritate națională, să se înlăturească cât mai neîntârziat», comitetul face călduros apel la toți d-nii prefecti și primari ai județelor și comunelor, în care din forță majoră nu s'au putut face chetele în zilele de 27 și 28 Octombrie, să binevoiască a dispune să se facă în cursul lunii Decembrie a. c., în zilele pe care Domniile-lor vor binevoi a le fixa.

Sumele colectate, mai puțin cheltuielile făcute, stabilite prin procese verbale, se vor depune — potrivit ordinului circular al ministrului sănătății publice, Nr. 10574 din 9 Octombrie a. c. — pe numele comitetului, la administrațiile financiare respective, iar recepsele se vor trimite d-lui dr. Gh. David, casierul comitetului, la Abrud.

Președinte activ:

Colonel Alex. Lupașcu Stejar

FOISOARA

Preoți și învățători

— Dintr'o conferență —

I.

...Sânt aproape două mii de ani de când preoții, în suflet cu dorul mântuirii, au fost strajă neadormită la poarta sufletului omenesc.

Și după aceste două mii de ani, în urma dansului nebun al popoarelor, care a învățat inimile, asprind caracterele, pare că se simte lipsa ca bândul Nazarinean să se mai crucifice odată pe Golgota neamurilor păcătoase...

Vremea vine, vremea trece, vremea adus a cu sine soartă grea poporului românesc, încă de pe când era în fașă. Furtuni de popoare barbare deslăntuite s'au din depărtatele pusturi asiatice, năvălind în urlete fioroase asupra «felicitei Dacii», țara mândrilor cezari. Și timp de o mie amarică de ani, viața strămoșilor a fost împletită din cele mai cumplite dureri și suferințe, care în veci nu se vor putea exprima în grai și scris.

În aceste vremuri turburi, de tristă amintire, misterioasa forță care a condus pe români ca stăpânul d-lor pe evreii în pustie, a fost evanghelia lui Hristos, ear acei cari au propovedit-o

pensulul unui zugrav de lumea nouă, care habar n'are de comoara peste care aruncă vâlul uitării, iar în alte locuri din cauza condamnabilei neglijențe, întemperiile vremii și carii, au nimicuit cu un ceas mai de timpuriu prețioase lucrări de artă.

Focarul de cultură — multă, puțină, câtă eră pe vremuri — eră mănăstirea, din sânul căreia au ieșit mării bărbați ai bisericii și neamului.

Tipografiile au fost instalate în mănăstiri și tipografiile au fost în majoritate preoți cari doriau binele și propășirea neamului. Coresi, care în a doua jumătate a sec. XVI are rol de importanță în traducerea și tipărirea de cărți românești pentru cultura poporului, a fost *Diacon*. El are partea leului în primele începuturi ale răspândirii culturii și unificării limbii.

Poezia populară, în cele dintâi manifestări ale ei, are caracter religios, ceea ce dovedește că preoții au contribuit și la dezvoltarea poeziei în popor.

Când după sfârșirea imperiului bulgar (1018) o mulțime de preoți slavi, trecând Dunărea, se împrăștiară prin țările românești, introducând în bisericile noastre limba slavonă neînțeleasă de popor, preotul — silit să învețe și slavoneasca — trebuia să explice poporului în limba maternă conținutul evanghelic și apostolului, cum afirma preotul sas din Bistrița, Adalbert Wurmloch, la 1546.

Convocare

Se convoacă «Cercul religios Codlea», din tractul Bran, în comuna Viădeni, pe ziua de Joi, 30 Noembrie (13 Dec.) 1923 ziua sf. Andrei, cu următorul program:

1. Săvârșirea sf. liturghii în sobor, cu predică de Sf. sa părintele Virgil Pop din Cristian.

2. Efectele alcoolului asupra poporului și consecințele lui, de Sf. sa părintele Ilarie Plotogea din Holbav.

După prânz în conferință:

3. Despre comunismul creștin și comunismul religios, de Sf. sa părintele I. Dragolea din Vulcan.

4. Despre socialism și biserică, de Sf. sa părintele I. Dragolea din Vulcan.

5. O teză lucrată de Sf. sa părintele Gh. Preșmearan din Codlea.

6. Propuneri.

Vulcan, la 6 Noembrie 1923.

Președinte:

Virgil Pop
paroh

Secretar:

Ioan Dragolea
paroh

INFORMAȚIUNI

Hirotoniri. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, a hirotonit în 26 Noembrie a. c. întru presbiter pe diaconul Valeriu Bănda pentru parohia Vărd, iar întru diacon pe clericul Silviu Maniu. În 27 Noembrie a hirotonit întru presbiter pe diaconul Silviu Maniu pentru parohia Balomir, iar întru diacon pe clericul Nicolae Moldovan.

Filme pentru plugari. În urma intervenției d. lui Anton Bibescu, ministrul nostru la Washington, guvernul american a pus la dispoziție României vreo 50 de filme reprezentând viața agricolă și industrială a Americii. Inițiativa aceasta a fost luată de către dl. Horia Petra Petrescu, care a observat că sașii din Ardeal primesc din Germania filme cu subiect educativ și că prin ele se poate face o bună educație la sate. Filmele destinate României au fost aduse de către dl. ministru Bibescu și vor fi distribuite prin instituțiile culturale: Asociațiunea, Fundația Principele Carol și Casele naționale, — spre a fi demonstrate și explicate țăranilor și muncitorilor. Avem convingerea că agricultorii noștri vor căuta să învețe nouă metode de exploatare intensivă a pământului atât de bine aplicate de fermierii americani.

Impotriva alcoolismului. În întreg Ardealul societățile organizate pentru combaterea alcoolului au început acțiuni pentru combaterea acestui flagel. Se va organiza o serie de conferințe în fiecare oraș și se vor face demersuri la guvern spre a pune în aplicare măsuri pentru limitarea brevetelor de beuturi și a consumației alcoolului.

Deci, când vremurile erau grele pentru biserică și neam, preotul se servea de predică spre a lumina pe credincioși și a le explica serviciul divin. Același lucru se practica în secuime în zilele noastre, printre românii cari nu știu românește.

Unii preoți au adunat de aici, de colo producții populare spre a le face cunoscute tuturor românilor, contribuind astfel în mare măsură la unitatea limbii și simțimentelor. Ca prim folclorist se amintește preotul Iorga din Prahova.

Deosebită contribuție a dat preoțimea la întărirea și dezvoltarea simțimentului religios. Deși o mare parte din timp lupta pentru existență reținea pe preot la lucrul câmpului, totuși în zile de sărbătoare și Dumineci, Scriptura sfântă era cercetată cu adâncă evlavie și învățăturile evanghelice se revărsau asupra credincioșilor ca rouă cerească, și balsam alinător al suferințelor de veacuri. În sfârșit însemnat tribut da preoțimea la întreținerea simțimentului național. Nobilii români ai orașelor s'au maghiarizat și cu numele și cu sufletul, în vremurile grele încercări; dar în locul lor au rămas nobilii satejor, preoți, nobili prin misiunea de a ține trează conștiința națională...

Caracteristică e purtarea protopopului Simeon Brancovici din Inău — Mitropolitul Sava Brancovici de mai târziu despre care turcii ziceau:

Ajutor copiilor! În legătură cu propaganda făcută de ziarele nemțești ardelenene pentru a veni în ajutorul copiilor înfometați ai Germaniei, ziarul *Drum Nou* din Bănat aduce următoarea amintire a părintelui prot. M. Gașpar: «Era în toamna anului 1917... Veniam din Caransebeș. În gara Căvăran alături de trenul nostru staționa un tren militar venind din România. În gura vagoanelor de marfă teutoni sdraveni își luau masa: pâine albă, pâine românească și mâncare caldă dela cazan. În fața lor, țigănuși în sdrețe, cu ochi înfometați, cerșiau o bucăică de pâine. Teutonii nici că-i vedeau, nici că-i auzeau... La un moment apare un gradat și strigă: «Treibt auseinander diese walachische Teufelsbrut». Și un neamț span sări din vagon și i îm-prăștie»...

Liceul ungurec, al călugărilor piariști din Careii Mari, județul Sătmar, a fost închis în urma ordinului ministerial. În locul institutului, de propagandă ebreică, se întemeiază în Careii Mari un liceu românesc. Institute călugărești piariste, asemănătoare celui închis acum, mai fiind încă și în alte centre ale țării.

Pentru cei ce nu plătesc dările la timp. Ministerul de finanțe a luat hotărârea ca toți aceia, cari nu și plătesc dările până la 1 Ianuarie, vor plăti, pe lângă darea stabilită, încă o dobândă de 9 la suta pe an.

Bani falși. Piața din Timișoara și din Lugoj este inundată, în timpul din urmă, de bancnote false de 2 lei. Autoritățile cercetează spre a descoperi pe fabricanții acestor bani.

Brevete de băuturi spirtoase. Prin noua lege a contribuțiilor directe ministrul de finanțe a aprobat, între alte dispozițiuni, și pe cea de a nu se mai acordă cu începerea dela Ianuarie 1924 nici un brevet de băuturi spirtoase decât numai invalizilor și văduvelor de război și pentru o zonă care să nu depășească distanța de una sută metri dela un local de debit la alut.

Desmintire. Din tractul Panciovei (Lugoslavia) ni se scrie: În zilele trecute a apărut în ziarul *Universal* o notiță de următorul cuprins: «Ministerul de culte și de interne din Belgrad nu permite venirea nou alesului protopop *Ioan Murgu*, în Iugoslavia». Aceasta este știre tendențioasă. Sperând că veți binevoii a publica desmintirea de față și mulțumindu-vă, am rămas: Petruvasila (Vladimirovat) la 5 Decembrie 1923. Cu deosebită simă: *Nicolae Șofariu*, învățator în Iugoslavia.

Calendarul Bunului Creștin sau Calendarul Arhidiecezan apare zilele acestea. Acest calendar pe anul 1924 conține partea calendaristică cu evangheliile Duminecilor și cu cele mai frumoase învățături din Cartea Cărților. Se găsește în acest calendar lucrări bine scrise pentru trebuințele sufletesti ale tuturor creștinilor. Numeroase articole, interesante și de folos pentru oricare cititor, precum și Chipurile din viața Mântuitorului ș. z., executate cu artă, ridică și mai mult valoarea noului calendar. Se tipărește cu șematism și fără șematism. Se vinde la: *Librăria Arhidiecezană în Sibiu.*

«Zua e preot, iar noaptea dușman înarmat și stricător de pace»...

Fiindcă creștinismul se răspândește tocmai în preajma plămădirii româanismului, aceste două mari acte se îmbină strâns între ele până la confundare. Expresia: «un creștin de român» adeseori se întâlnește în popor și aceasta dovedește că pentru țaranul nostru nu există posibilitatea ca un român să nu fie și creștin. Ear pentru a spune că e de altă națiune, nu arareori se exprimă: «e de altă lege», nefăcând distincție între lege sau religie și națiune.

Fiind aceste noțiuni strâns legate între ele, era natural ca preotul să le cultive paralel pe amândouă, făcând educație religioasă cu caracter național.

E de sine înțeles, că pe lângă învățăturile evanghelice, preotul căută să arunce o rază de speranță obiditului suflet al credinciosului, spunând că la capătul furtunilor de suferințe, lucește măreț un soare dulce mângâitor.

E incontestabil deci rolul important al preotului în trecutul sbuciumat al neamului.

Vom trece, după aceasta, la rolul nu mai puțin însemnat, al învățătorimii române.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Dumineca trecută, la Priceasnă a predicat în catedrala noastră dl. Ilie Beleuță, profesor seminarial.

Conferența dlui I. Bratu din domeniul fizicel moderne. Conferențele desp. Sibiu al Asociațiunii și ale secției Sibiu ale Uniunii profesorilor secundari se bucură de o atmosferă prielnică. Și de astădată, în 9 Dec., cu ocazia conferinței dlui inspector școlar I. Bratu, a fost sala arhipplină de public. Nu este conferență din ciclul fără ca publicul să nu urmărească cu încordată atenție cuvintele oratorului și fără ca aplauzele sgomotoase să nu adeverească interesul nutrit.

După conferența I. P. Sf. Mitropolit din domeniul religios-moral, după aceea a dlui dir. Dr. Gh. Peda despre urmele omului preistoric și despre originea noastră, a românilor, după conferența despre cugetătorul luminat Dante (a dnei M. Chițu), despre soldatul român (păr. protopop militar I. Dăncilă), despre unitatea noastră națională (prof. S. Teposu), după o excursie în domeniul literaturii europene cu o analiză a milei sociale la diferiți autori de seamă (Dr. H. P. Petrescu) — am întreprins în seara de 9 Decembrie o excursie în domeniul științei fizice, în sala cea mare de gimnastică a liceului Gh. Lazăr.

DI Bratu ne a arătat cu competența unui profesor de fizică experimentală fel de fel de expermente fizice, vorbindu-ne în formă de «coserie» aproape o oră despre descoperirile epocale ale unui Faraday, Maxwell, Roentgen, Marconi și alții.

DI prof. Mumuianu, cu doi elevi de liceu, i-au dat mână de ajutor să ne demonstreze cele susținute și așa ne-a fost hărăzit să auzim și vedem despre undele electrice, pe cari se bazează telegrafia fără de fir, despre razele Roentgen, etc. Apelul dsale de a da atenția cuvenită muncii intensive, de laborator, făcute, de multe ori, lipsite de reclama strigătoare — fiindcă astfel vom promova valorificarea bogățiilor din țară — vor trebui luate la inimă de toți ai noștri. De tua res agitur — este vorba de interesul bine priceput al tău — s'ar putea spune fiecărui cetățean al patriei. Aplauzele au fost meritate.

Concert. Pianista de renume, dna *Aurelia Cionca-Pipoș*, va da un mare concert în sala Unicum, în seara de 12 Decembrie a. c. Miercuri, la ora 8. Programul conține bucăți de Bach, Beethoven, Chopin, Liszt, Șorban ș. a. Bilete se vând la Librăria Kraft în Piața Regele Ferdinand Nr. 14. Prețul locurilor: între 10—35 Lei.

Compania teatrală Astra. Seria spectacolelor, — cu mici întreruperi pricinuite și de reprezentările companiilor teatrale din București, — s'a continuat Joi și Sâmbătă, când s'a reprezentat peșa *Casa de lut*, drama socială a unui autor francez, Fabre, creiată cu îndemnărea scriitorului rutinat, care ne înfățișează în scene pline de efect luptele sufletesti ale unei mame cu copiii din două căsătorii, și greutatea ei d'a mulțumi și pe unii, și pe alții, fără a nedreptăți pe nimeni. În cele din urmă, nenorocita mamă este părăsită nu numai de băialul ei, dar și de amândouă fiicele sale, — și piesa se sfârșește astfel cu mult sentimentalism, și — cu puțină probabilitate. Rolurile principale, — studiate îngrijit și ținute de damele Stănescu, Circleanu și Miculescu, și de dnii Hociung și Polizu, — au obținut succes vrednic de multă laudă. Publicul, nu prea mare, a răsplătit ostenețele ansamblului cu dese și puternice aprobări. În săptămâna aceasta, compania teatrală Astra își încheie reprezentările date în orașul nostru.

Nou prefect de poliție. Luni a fost instalat noul prefect al poliției locale, dl N. Ștefănescu, în locul dlui Z. Filoti, trecut la inspectoratul polițiilor din siguranța generală a statului.

Nenorocire. Pe câmpul de tragere al școlii de inf. din localitate o granată neexplodând la timp, a luat foc tocmai în momentul când s'au dus să cerceteze cauzele neexplodării, rămânând grav pe locot. Săndulescu și un elev.

Dr. Liviu Ionașiu, medic primar, specialist în boale nervoase și mentale. Consultații dela 3—4 ore d. a. Strada Tribunii Nr. 4.

Aviz. Plătirea pensiilor către invalizii, văduvele și orfanii de război ai clasei trupeiilor cari sânt în posesiunea condicelei noi de pensie, urmează să se facă începând de Marți 11 l. c. ora 8—12 a. m. în sala cea mică a primăriei. *Cassa orașenească.*

Nr. 349 Prot. 1923

(160) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei nou înființate de clasa III din Nemeș, protopresbiteratul Mediaș, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și stola statorită prin concluzul comitetului parohial din 26 Octombrie 1923, precum și 6 jugăre porțiune canonică.

Concurenții să-și înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare — subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat, având a se prezenta în vre o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și face cunoștință cu poporul.

Mediaș, la 10/23 Noemvrie 1923.

Oficiul protopopesc ortodox român al Mediașului în înțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

(159) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a Mercheașă cu filia Jimbor, protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu această funcțiune sânt stabilite în coala B. pentru întregirea salariului cu ajutor dela stat. Este casă parohială cu 4 camere, și toate edificiile economice necesare, 4 jug. cat. ecleejie, care se va mai întregi prin reforma agrară, 8 stânjini lungo (32 m.³) lemne de foc și circa 130 ferdele bucate ($\frac{2}{3}$ grâu, $\frac{1}{3}$ cucuruz) dela parohienii din materă și filie.

Concurenții îndreptățiți își vor înainta petițiile provăzute cu documentele cerute de Regulamentul pentru parohii, în termenul deschis, subsemnatului, și până la publicarea alegerii, pe lângă prealabila încunoștințare către subsemnatul, se vor prezenta în parohia materă la serviciul liturgic spre a fi cunoscuți de popor.

Cohalm, la 14 Noemvrie 1923.

Oficiul protopresbiterat al Cohalmului în înțelegere cu comitetul parohial din Mercheașă.

Emilian Stoica,
protopresbiter.

Nr. 1268/1923

(161) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de cl. III-a din tractul Făgăraș, se publică concurs pentru Comana-de-sus Nr. 1268, Ludșorul Nr. 1269, al II-lea concurs pentru Berivoi Mari Nr. 1271 și Luța Nr. 1272, al III-lea concurs pentru Dridif Nr. 1255 și Herseni Nr. 1273 cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu aceste posturi sânt cele fasonate în coala pentru venitele dela stat. Cei ce doresc a ocupa vre un post de paroh, să și înainteze rugarea, cu documentele la oficiul protopopesc din Făgăraș, în termenul dat și să se prezinte spre a se face cunoscut poporului.

Făgăraș, la 20 Nov. 1923.

Oficiul protopresbiterat ortodox român al tractului Făgăraș în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 4182/1923, 380

(158) 3-3

Concurs

Direcția minelor din Vulcan a Societății an. rom. pentru exploatarea minelor de cărbuni «Petroșani» publică concurs pentru ocuparea a 5 posturi de învățători: 3 pentru școala primară din Vulcan și 2 pentru cea din Aninoasa.

Cererile însoțite de diploma de învățător, actul nașterii și atestatele de serviciu să se înainteze direcțiunii susnumite cel mai târziu până în 15 Decemvrie 1923.

Cei numiți vor fi salariați ca învățători de stat rurali primind la această leafă un adaus de

20%, locuință, iluminat, încălzit gratuit și alimente cu un preț foarte redus.

La școala primară din Aninoasa unul dintre cele două posturi vacante este a se ocupa la secția maghiară.

Vulcan, la 21 Noemvrie 1923.

Direcțiunea.

De vânzare

Casă cu 7 camere, dependințe, Sibiu, strada Pintenului 19. — Adresa la proprietară, et. I.
(161) 1-2

Abonamente pentru Patinat

pe livada Berger

se primesc, începând cu 10 Decemvrie, în fiecare zi dela orele 8-12 a. m. și 2-5 p. m. în str. Șaguna Nr. 3. — Taxa de persoană pentru sezonul întreg Lei 40.

Cu stimă: **Nicolae Fuchs,**
arândator.

(162) 1-2

Calendarul Bunului Creștin

(sau Calendarul arhidiecezan)

cu Sematism pe anul visect 1924

cu bogat și interesant cuprins,
va apărea și expedie în cel mai
:-: scurt timp, în Editura :-:

Librăriei Arhidiecezane, Sibiu

Doritorii de revânzare să anunțe
prin cartă poștală câte exem-
:-: plare să li se trimită :-:

Rabat 20%. Grăbiți și cereți acest bun calendar!

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu, se mai află de vânzare

Noul Testament

(cu litere drile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo Lei 4—, broșat Lei 6—,
plus porto postal Lei 2—.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nr. 1 apăruti 85 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

Prețul unui Nr. 3 Lei

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Cuvântări bisericesti

de arhimandritul Ilarion Mircea, egumenul sfintei mănăstiri Precista Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminicile din Paresimi, 9 Duminici după Rosalii și la unele sărbători de peste an. Prețul 16 Lei.

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de Zolt Hodoș. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 15 Lei, Plus porto postal, à Lei 2-50.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 30 Lei.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.